ВАЗОРАТИ ТАЪЛИМИ ОЛЙ ВА МИЁНАИ МАХСУСИ РЕСПУБЛИКАИ ЎЗБЕКИСТОН

ДОНИШГОҲИ ДАВЛАТИИ САМАРҚАНД

Ба рўйхат гирифта шуд.

№ 579

«30» 08 соли 2019

Тасдиқ мекунам:
Проректори корҳои таълимӣ
проф. А.А. Солеев
«30» аз санаи « » 08 соли 2019 тасдиқ карда шуд.

ДАСТУРИ КОРИИ ТАЪЛИМӢ

аз фанни

МЕТОДИКАИ ТАЪЛИМИ ЗАБОНИ ТОҶИКӢ

Курси 3

Соҳаи илм:	100 000	-Фанҳои гуманитарӣ ва санъат
Соҳаи таълим:	140 000	-Фанҳои гуманитарӣ
Шўъбаи таълим, ихтисос.	5111700	-Таълими ибтидоӣ ва корҳои спортӣ

Самарқанд -2019

Дастури таълимии кории фан мутобики кайдномаи №__1__ Шўрои мувофикгардонии фаъолияти иттиходияи илмию услубии байни мактабҳои олию миёнаи махсуси Республикаи Ўзбекистон тасдик шудааст.

Дастури таълимии кории фан дар Донишгоҳи давлатии Самарканд кор карда шудааст

Мураттиб:

Ш.Ў.Ўраев доктори фанҳои фалсафа(Phd)
Ш.Гиясова Муаллимаи кафедраи таълими ибтидоӣ ва корҳои спортӣ

Мукарризон:

Ҳ.Раббанакулов номзоди фанҳои филологӣ, дотсенти ДДС
Г.Адашуллоева доктори фанҳои фалсафа(Phd)

Дастури таълимии фан бо карори кафедраи методики таълими ибтидоӣ муҳокима карда шудааст ва барои муҳокима ба шўрои илмии факультети Педагогикаи Донишгоҳи давлатии Самарканд ба тавсия карда шудааст. (Соли 2019__08__ баённомаи раками__1__).

Мудири кафедра **Ҳ.Раббанакулов.**

Дастури таълимии фан дар шўрои илмии факультети Педагогикаи Донишгоҳи давлатии Самарканд ба муҳокима гардида, барои истифода пешниҳод карда шудааст. (Соли 2019________ баённомаи ракамиˍ№______).

Декани факультет **Ш. Махматмуродов.**

Созиш карда шуд: Роҳбари корҳои таълимӣ-услубӣ

__________ **Б.Аликулов.**

Закуемая усеубий кенгаш
раиси доц. Нуриддинова М.

Муқаддима

Дастури фанни «Методикаи таълими забони тоҷикӣ» ба муттахассисон равиш, усули омӯзиши мавзӯъҳои забони модариро дар мактабҳои миёнаи тоҷикӣ дар назар дорад. Донишҳои аз маърӯза, машғулотҳои амалию семинарӣ, гирифтаи донишҷӯён дар таълими фан мустаҳкам карда, такмил дода мешаванд.Омӯзиши фанни «Методикаи таълими забони тоҷикӣ» дар омӯзишгоҳҳои олӣ ба мутахассисони оянда ва омӯзгорони фанни забону адабиёт яке аз шартҳои муҳим ба ҳисоб меравад. Зеро тавассути фанни мазкур беҳтарин роҳи ҳалли мавзӯъҳои мухталифи фанни забони тоҷикӣ ва маводи таълимӣ, принсипҳои асосии таълими ин ё он мавзӯъ, роҳ ва усулҳои самарбахши омӯзиш ва таҳлили осори бадеӣ муайян карда мешавад. Инчунин, инкишофи тафаккури мантиқии шогирдонро методи таълими ҳар як фан самарабахш мегардонад. Аз ин рӯ, методикаи таълими забони тоҷикӣ дар дасти омӯзгори фан аслиҳаи бебаҳост. Аз ҷониби дигар, фанни мазкур барои зина ба зина дуруст ташкил кардани дарсҳо аз фанни забони тоҷикӣ мавқеи хосро ишғол мкунад. Фанни мазкур оиди таҳқиқи масъалаҳои асосии таълими адабиёт дар шароити имрӯза, тарғиб ва ташвиқи тафаккури нави педагогӣ, тавсифи умумии омилҳои нави таълим дар замони мо ва заруриятҳои он баҳс мекунад. Дастури таълимӣ барои такмил ва инкишофи ҷараёни таълим дар мактабҳои таълими умумӣ, муассисаҳои таълимии миёнаи махсус, барои тайёр намудани кадрҳои баландихтисос, амиқан омӯхтани фанҳои тахассусӣ, тайёр намудани мутахассисон ва ходимони илмӣ ва таъмини самаранокии таълими ҳамагони арзишманд хоҳад буд.

Мақсад ва вазифаҳои асосии фан

Мақсади таълими фанни «Методикаи таълими забони тоҷикӣ» ба муттахассисони соҳаи забон ва адабиёти тоҷик оиди усулҳо, роҳу равиши таълими забони модарӣ дар мактабҳои миёна маълумот додан аст.

Вазифаи фанни «Методикаи таълими забони тоҷикӣ» аз ҷунинҳо иборатанд: тавсифи тадқиқотҳои олимон роҷеъ ба мавзӯи методикаи таълими забон; ҳангоми таълим ба вуҷуд овардани вазъиятҳои муаммоӣ; таълими хелҳои дарс ва усули дарси проблемавӣ таълим дода мешавад; тарзи таълими мавзӯъҳои гуногуни соҳаи забоншиносӣ; такмил додани мулоҳизаҳои шахсии донишҷӯён дар бобати амалӣ намуднаи донишҳои назарӣ.

Талаботҳои асосӣ дар омӯзиши методикаи таълими забони тоҷикӣ.

Дар заминаи баррасии методикаи таълими забони тоҷикӣ ва таъсиррасонӣ ба ҳиссиёти донишҷӯён ба ташаккули шахсияти баркамоли накӯахлоқи фасеҳбаёну соҳибсалиқа кӯмак расонидан; дар бораи хусусиятҳои хоси методикаи таълими забони тоҷикӣ, мақсад ва моҳияти он ва тарзи таълими мавзӯъҳои гуногуни соҳаи забоншиносӣ *ба тасаввуроти муайян соҳиб бошанд;*

- оиди роҳу равиши таълими забони модарӣ дар мактабҳои таълими ҳамагонӣ ва вазифаи асосии онҳо *маълумоти назарӣ дошта бошад*;
- донишҳои назарии оиди фанни мазкур ҳосилкардаро, дар асоси таълими хелҳои дарс усули индуктивӣ ва дедуктивӣ ва усули дарси проблемавӣ *дар амал тадбиқ карда тавонанд;*

- дар бораи тавсири тадқиқотҳои олимон роҷеъ ба мавзӯи методикаи таълими забони тоҷикӣ ва таклил додани мулоҳизаҳои шахсии донишҷӯён дар бобати амалӣ намудани донишҳои назарӣ *малака ҳосил намояд*;

- ҳангоми таълим аз технологияи нави педагогӣ: моделҳои нави таълим, тадбиқи методҳои наву ноанъанавӣ истифода кардан, ба вуҷуд овардани вазъиятҳои муаммовӣ оиди тарзи таълими дарси проблемавӣ ба *таҷрибаи кофӣ соҳиб шудан.*

Алоқаи фанни мазкур бо фанҳои дигар ва пайдарҳамии он аз ҷиҳати услубӣ

Фани мазкур аз фанҳои асосии тахассусӣ буда, аз бисёр ҷиҳатҳо таҳлил ва баррасӣ гардидааст. Методикаи таълими забони тоҷик дар алоқамандӣ бо фанҳои педагогика, психология, методикаи таълими адабиёт, услубшиносӣ, адабиётшиносӣ , ҷамъиятшиносӣ, фалсафа, таърих тадрис мегардад. Он аз 7-8 ҷиҳат муҳокима гардида ба тасдиқи вазорат пешниҳод шудааст. Он аз рӯзи тасдиқшавии дастури таълимӣ ба амал ҷорӣ карда мешавад.

Дастури корӣ дар ҳолати тағйирёбии Стандарти давлатии таълим ва нақшаи таълим дигаргун карда мешавад.

Таълиме, ки ба ташаккули шахс равона карда шудааст. Ин шакли таълим барои ташаккули шахсияти тамоми иштирокчиёни ҷараёни таълим равона карда шудааст. Ин усул ҳангоми ба лоиҳа даровардани ҷараёни таълим, барои шаклгирии на танҳо фарди ҷудогона, балки барои инкишофи қобилияти тамоми толибилмон дар асоси мақсадҳои муайяни ҷараёни таълим ба роҳ монда мешавад.

Муносибати системавӣ ва мураттаб. Ин сохтортамоми унсурҳои технологияи таълимро дар худ бояд муҷассам кунад, мантиқияти ҷараёни таълим, мураттабии тамоми қисматҳои он ва алоқаи байниҳамдигарии онҳо ва яклухтиву ягонагии он аст.

Муносибате, ки ба фаолият равона карда шудааст. Ба ташаккули тадриҷии шахс, таъмини фаолии таълимгиранда, дар ҷараёни хониш тамоми қобилият ва имкониятҳои ӯро, ташаббускориҳои ӯро ба инобат гирифтан.

Муносибати диалогӣ. Ин муносиба зарурияти муайян кардани хонишро нишон медиҳад, дар асоси он худро фаол кардани талаба, худро нишон дода тавонистани шахс ба таври эҷодӣ афзуда мешавад.

Ташкили ҳамкорӣ дар ҷараёни таълим. Демократия, баробарӣ, дар ҳамкорӣ таҳлил кардани натиҷаҳои ба даст даровардашуда дар ҷараёни таълим, баҳо додан ба онҳо, дар ҳамкорӣ ва ҳамҷоягӣ муаян кардани мақсад ва вазифаҳо, ҳукм ва хулосаҳои мантиқӣ баровarda тавонистан, дарякҷоягӣ кор кардан аст.

Таълим дар асоси гузориши муаммо. Аз ҷумлаи методҳоест, ки маводи таълимиро ба тарзи муаммовӣ пешниҳод мекунанд. Дар асоси он дониш ва илму тафаккури илмии хонанда ба тарзи обективӣ ба муаммо ва ё

вазъияти муаммой зид гузошта мешавад ва фаолияти амалии талаба ба эътибор бояд гирифта шавад. Дар ин маврид тарзи андешаронии талаба, хулосаҳои ӯ, баҳодиҳии ӯ нисбати масъала чузъи муҳим аст.

Усулҳои замонавии тақдим намудани ахборот ва маълумот. - Истифодаи васоити нави технологияҳои таълим ва воситаҳои ттехникии нав дар чараёни таълим.

Техникаи таълим ва равишҳои асосии он. Маърӯза,таълими муаммой, кейс-стади, пинборд, ҳучуми ақлӣ, парадокс, ба лойиҳа гирифтан, чархфалак, муҳокима, мулоқот, нақл, индукция, дедукция, сӯҳбат, машғулоти амалӣ.

Роҳ ва шаклҳои ташкили чараёни таълим. Диалог, пилолог, мулоқот, ҳамкорӣ, дар гурӯҳ.

Воситаҳои омӯзиш. Шакл ва воситаҳои анъанавӣ ва ноанъанавии таълим, матни маърӯзаҳо, китоби дарсӣ, васоити таълимӣ, материалҳои илюстративӣ, демонстрационӣ, воситаҳои техники нав.

Усулҳои коммуникационӣ. Мутаноисбияти методи омӯзиш бо маводи таълим, бунёди алоқа ва муносибатҳои зиндаву баракс дар чараёни таълим.

Воситаҳои бараксиалоқа ва муносибат. санчиш, мушоҳида, саволу чавоб, луқма, блиц-пурсиш ва ғайраҳо.

Восита ва усулҳои идора. Сохтани харитаи технологии ҳар як мавзӯъ ва муайян кардани мақсадҳои дарс, тайёрии психологӣ ба чараёни омӯзиш, ба нақша гирифтани мавзӯъ, назорати мунтазам ва идораи толибилмон.

Мониторинг ва баҳогузорӣ. Дар чараёни машғулотҳои дарсӣ ва дар чараёни тамоми таълими фан дониш ва дарачаву савияи дониши хонандагонро мунтазам назорат намудан, баҳо гузоштан, мушоҳида кардан, ба эътибор гирифтан. Дар поении курси мазкур дар асоси саволномаҳо (тест ва ё хаттӣ) дониши ҳосилкардаи толибилмон чамъбаст карда мешавад ва ба онҳо баҳо гузошта мешавад.

Ҳачм ва мазмуни фан

№	*Навъи машғулот*	*Ҳачми соат*	*Семестр*
1	*Назарӣ*	*60соат*	*5-6 семестр*
2	*Амалӣ*	*120 соат*	*5-6 семестр*
3	*Семинар*	*48 соат*	*5-6 семестр*
4	*Кори мустақилона*	-	-
5	*Назоратҳо*		*5-6 семестр*

Мазмуни машғулоти назарии фан ва ҳачми он.

Мақсад ва вазифаҳои фанни
«Методикаи таълими забони точикӣ»

Объекти фанни методикаи таълими забон. Предмети фанни методикаи таълими забон. Вазифа ва моҳияти методикаи таълими забон. Тарзи тадбиқи

дарсҳои забони модарӣ дар чараёни таълим. Чараёни таълим ва таълими забони модарӣ

Адабиёт:

1.И.А.Каримов. Баркамол авлод Ўзбекистон тараққиётининг пойдевори. Тошкент «Шарқ», Н.М.А.К, 1997;

2.И.Хочаев. Методикаи мухтасари забони точикӣ, , 1995

3.«Кадрлар тайёрлаш миллий дастури». Тошкент, 1997;

4. М. Истамова Методикаи таълими забони точикӣ. -Самарқанд, 2003;

Моделҳои асосии таълими дарсҳои забони модарӣ.

Дарсҳои анъанавӣ ва ноанъанавии забони модарӣ. Модели анъанавии дарси забони модарӣ. Сохт ва структураи дарсҳои анъанавии забони модарӣ. Методҳои анъанавии таълими забони модарӣ. Методҳои маърўза, сўҳбат, мушоҳида, муҳокима дар таълими забони модарӣ ва тарзи тадбиқи он дар амал. Мафҳуми методҳои асосии забони модарӣ.

Адабиёт:

1. Давлат таълим стандарти. Тошканд. Маърифат. 1998, 13 май.
2. Мутолиа кардан: Таълим методлари.... Тошкент, 2004, 2 бўлим.
3. С.Хўчақулов Технологияи нави таълим ва методикаи таълими адабиёти точик. Васоити таълимӣ-услубӣ. Самарқанд, 2012;
4. О.Розиқов. Ўзбек тилидан дарс типлари. «Ўқитувчи» Нашриёти, Тошкент-1976, 48-54 б.
5. М. Истамова Методикаи таълими забони точикӣ. -Самарқанд, 2003 саҳ.42-48.
6. Қурбонов М. Методикаи таълими забони точикӣ дар мактабҳои миёна. -, 1985, саҳ, 34-38.
7. Марҳабат Истамова . Масъалаҳои муҳими таълими забони точикӣ дар синфҳои V-IX. -Самарқанд- 2006

Моделҳои ноанъанавии таълими забони модарӣ

Мафҳуми дарсҳои ноанъанавӣ аз фанни забони модарӣ. Моделҳои асосии дарсҳои ноанъанавӣ аз фанни забони модарӣ: дарси ҳамчоя ва ҳамкорӣ, дарси моделизацияшуда, дарси тадқиқотӣ. Таснифи методҳои таълимии дарсҳои ноанъанавӣ. Методҳои намоишдиҳӣ, методи баёни муаммой, методи чустучўӣ, аз нав ба хотирорӣ ва тадқиқотӣ.

Адабиёт:

1. Давлат таълим стандарти. Тошканд. Маърифат. 1998, 13 май.
2. Дастури таълими забони точикӣ. Тошканд. 2003. (барои синфҳои 5--9).
3. Мутолиа кардан: Таълим методлари.... Тошкент, 2004, 2 бўлим.
4. С.Хўчақулов Технологияи нави таълим ва методикаи таълими адабиёти точик. Васоити таълимӣ-услубӣ. Самарқанд, 2012;
5. М.Истамова. Методикаи таълими забони точикӣ.-Самарқанд, 2003.

Дарсҳои муқаддимавӣ аз фанни забони модарӣ ва тарзи ташкили онҳо.

Мақсад ва моҳияти дарсҳои муқаддимавӣ аз фанни забони модарӣ. Омилҳои асосии таснифи забони модарӣ ба қисматҳои муқаддима ва қисматҳои асосӣ. Мазмун ва моҳияти қисмати дарсҳои муқаддимавӣ ва истилоҳоти асосии ин қисмат. Мавзӯъҳои асосии дарсҳои муқаддимавӣ аз фанни забони модарӣ.

Адабиёт*:*

1. Давлат таълим стандарти. Тошканд. Маърифат. 1998, 13 май.
2. Дастури таълимизабони точикӣ. Тошканд, 2003.(синфҳои 5- 9).
3. Мутолиа кардан: Таълим методлари.... Тошкент, 2004, 2 бўлим.
4. С.Хӯчақулов Технологияи нави таълим ва методикаи таълими адабиёти точик. Васоити таълимӣ-услубӣ.Самарқанд. СамДУ: 2012
5. М.Истамова. Методикаи таълими забони точикӣ -Самарқанд, 2003. саҳ.36-38.

Тарзи таълими қисмати фонетика ва моҳияти он.

Тарзи таълими курси «Фонетика» ва принсипҳои асосии он. Моҳияти таълими курси «Фонетика» дар мактабҳои миёна. Принсипҳои асосии таълими курси «Фонетика» дар синфҳои поёнӣ (У-У11) ва таркиби овозии он ва роҳҳои дурусти таълими он дар мактаб. Тарзи таҳлили фонетикӣ ва тадбиқи он дар синфҳои поёнӣ. Принсипҳои асосии таҳлили фонетикӣ.

Адабиёт*:*

1. Давлат таълим стандарти. Тошканд. Маърифат. 1998, 13 май.
2. Дастури таълими забони точикӣ. Тошканд, 2003. (синфҳои 5- 9).
3. Мутолиа кардан: Таълим методлари.... Тошкент, 2004, 2 бўлим.
4. С.Хӯчақулов Технологияи нави таълим ва методикаи таълими адабиёти точик. Васоити таълимӣ-услубӣ. Самарқанд. СамДУ: 2012
5. М.Истамова. Методикаи таълими забони точикӣ.-Самарқанд, 2003. саҳ.36-38.
6. С.Аслиддинов, С.Иброҳимов. Таҳлили забони модарӣ дар синфҳои IV-VIII (Дастури методӣ)- Самарқанд, 1987.

Лексика ва тарзи таълими он дар мактаб.

Омилҳои асосии ташаккули захираи луғавӣ дар чараёни дарсҳои забони модарӣ. Тамоюлоти асосии тарзи таълими антонимҳо, синонимҳо, омонимҳо, паронимҳо.

Калимаҳои сермаъно дар мактаб. Тарзҳои корбарӣ бо луғатҳои тафсирӣ, қомусӣ, эзоҳӣ, этимологӣ, синонимӣ, омонимӣ, антонимӣ. Тарзҳои тадбиқи луғатҳо ҳангоми таълими мавзӯъҳои мухталиф дар дарси забони модарӣ.

Тарзи таълими лексикӣ аз фанни забони точикӣ. Тадбиқи таҳлили лексикӣ дар таълими забони модарӣ.

Адабиёт*:*

1.Давлат таълим стандарти. Тошканд. Маърифат. 1998, 13 май.
2.Дастури таълими забони точикӣ. Тошканд, 2003. (синфҳои 5- 9).
3.Мутолиа кардан: Таълим методлари.... Тошкент, 2004, 2 бўлим.
4.М.Истамова. Методикаи таълими забони точикӣ.-Самарқанд, 2003.

5.М.Қурбонов. Методикаи таълими забони точикӣ дар мактаби миёна. -, 1983.
6.С.Хӯчақулов Технологияи нави таълим ва методикаи таълими адабиёти точик. Васоити таълимӣ-услубӣ. Самарқанд. СамДУ: 2012

Морфология ва тарзи таълими он дар мактаб.

Арзи таълими курси морфология дар илми забоншиносӣ ва мақсаду моҳияти он. Тарзи таълими таркиби калима (реша, асос, бандак, суффикс ва префикс) аз фанни забони модарӣ.

Сохти калимаҳо ва принсипҳои асосии таълими он дар мактаб. Ҳиссаҳои нутқ ва тарзҳои таълими он дар мактаб аз фанни забони модарӣ. Тарзи таълим ва роҳҳои махсуси омӯзиши ҳиссаҳои номӣ ва ёридиҳандаи нутқ.

Таҳлили алоқамандии курси морфология бо қисматҳои дигари илми забоншиносӣ. Вазифаи синтаксисии калимаҳо дар забони модарӣ.

Адабиёт*:*

1.Давлат таълим стандарти. Тошканд. Маърифат. 1998, 13 май.
2.Дастури таълими забони точикӣ. Тошканд, 2003.(синфҳои 5- 9).
3.Мутолиа кардан: Таълим методлари.... Тошкент, 2004, 2 бӯлим.
4.М.Истамова. Методикаи таълими забони точикӣ.-Самарқанд, 2003.
5.М. Истамова. Масъалаҳои муҳими таълими забони точикӣ дар синфҳои V-IX. Самарқанд -2003.
6.М.Истамова. Методикаи таълими забони точикӣ. қисми 2 -Самарқанд, 2009.
7.С.Хӯчақулов Технологияи нави таълим ва методикаи таълими адабиёти точик. Васоити таълимӣ-услубӣ. Самарқанд. СамДУ: 2012

Тарзи таълими курси синтаксис аз фанни забони точикӣ дар мактаб.

Тарзи таълими чумлаҳои мураккаб (чумлаҳои мураккаби пайваст ва тобеъ) аз фанни забони модарӣ. Тарзи таҳлили синтаксисӣ ва роҳҳои тадбиқи он аз фанни забони модарӣ.

Адабиёт*:*

1. Давлат таълим стандарти. Тошканд. Маърифат. 1998, 13 май.
2. Дастури таълими забони точикӣ. Тошканд, 2003.(синфҳои 5- 9).
3. Мутолиа кардан: Таълим методлари.... Тошкент, 2004, 2 бӯлим.
4. М.Истамова. Методикаи таълими забони точикӣ. -Самарқанд, 2003;
5. М. Истамова. Масъалаҳои муҳими таълими забони точикӣ дар синфҳои V-IX. Самарқанд -2003.
6. М.Истамова. Методикаи таълими забони точикӣ. қисми 2-Самарқанд, 2009.
7. М.Қурбонов. Методикаи таълими забони точикӣ дар мактаби миёна. -, 1983.
8. С.Хӯчақулов Технологияи нави таълим ва методикаи таълими адабиёти точик. Васоити таълимӣ-услубӣ. Самарқанд.СамДУ: 2012

Тарзҳои ташаккули нутқи хонандагон дар мактаб.

Навъҳои нутқ: нутқи шифоҳӣ ва нутқи хаттӣ. Талаботҳои асосӣ ба нутқи хонандагон: шароитҳои асосии нутқ, мазмуннокии нутқ, нутқи мантиқӣ, амиқии нутқ. Тарз ва усулҳои кор бо матн аз фанни забони модарӣ. Мухталифи услуб дар матн. Ташаккули нутқи хаттию расмии хонандагон..

Адабиёт:

1.А.Мирзоев. Бошланғич синфлар учун орфоргафик сўз минимуми, - Тошкент, «Ўқитувчи», 1985.

2. М. Истамова. Масъалаҳои муҳими таълими забони точикӣ дар синфҳои V-IX. Самарқанд -2003.

3.М.Истамова. Методикаи таълими забони точикӣ -Самарқанд, 2003;

4.М.Қурбонов, З.Воҳидов. Таълими масъалаҳои душвори имло дар синфи V-VI. –, «Маориф» 1988;

Корҳои хаттӣ ва тарзи ташкили онҳо аз фанни забони точикӣ.

Нақли хаттӣ ва тартиб додани нақшаҳои корӣ. Конспект ва тарзи навишти он. Тартиб додани тезисҳо аз рӯи мавзӯъҳо, бардоштани иқтибос, тарзи навишти маърӯза ва рефератҳо дар синфҳои болой. Тафсифномависӣ ва махсусиятҳои он. Иншо ва намудҳои он. Иншоҳои адабӣ ва иншоҳои озод. Роҳ ва тарзҳои санчиши корҳои хаттӣ. Нақли хаттӣ ва навъҳои он аз фанни забони модарӣ. Диктант ва роҳҳои асосии тадбиқи он.. Баён ва тарзи ташкили он. Меъёр ва мезони баҳо ба корҳои хаттӣ аз фанни забони модарӣ.

Аломатҳои шартӣ-ишоратӣ дар чараёни санчиши нақлҳои хаттӣ ва иншоҳо. Меъёрҳои асосии баҳогузорӣ ба дониши хонандагон ва корҳои хаттии онҳо.

Адабиёт:

1. Программаи таълимӣ барои синфҳои 5 -11. саҳ. 12-13
2. Тағоев Ш. Мирзоев А. Мачмўаи диктант ва нақлҳои хаттӣ. , 1988.
3. Қозичонов М. Корҳои хаттӣ дар машғулиятҳои хониши адабӣ. , 1958;

Тарзи ташкили корҳои беруназсинфӣ ва мактабӣ аз фанни забони точикӣ.

Навъҳои асосии корҳои беруназсинфӣ ва мактаб аз фанни забони точикӣ. Роҳ ва тарзҳои ташкили маҳфил ва кружокҳо (адабӣ-эчодӣ, хониши бадей-ифоданок, диалектология ва ғайра) дар асоси фанни забони модарӣ. Роҳ ва тарзҳои ташкили корҳои беруназмактабӣ. Дарс, экскурсия, дарси саёҳатӣ, тайёрӣ ба озмунҳо аз фанни забони модарӣ.

Адабиёт*:*

1. М. Истамова. Масъалаҳои муҳими таълими забони точикӣ дар синфҳои V-IX. Самарқанд -2003.
2. М.Истамова. Методикаи таълими забони точикӣ -Самарқанд, 2003;
3. Программаи таълимӣ барои синфҳои 1 –4;
4. Сохтани нақшаҳои корӣ барои гузаронидани маҳфилҳои адабӣ, коференцияҳои илмӣ-адабӣ, бозиҳои адабӣ.

Нақшаи тақвимии мавзўъҳои назари аз фанни методикаи таълими забони точики

№	Номгўи мавзўъҳо	С	мудда	алома	эзоҳ

		оа т	**ти ичро**	**ти ичро**	
1	Вазифаҳои фанни «Методикаи таълими забони точикӣ» дар синфҳои ибтидоӣ	2			
2	Дарс – шакли асосии кори таълим	2			
3	Дарсҳои забони модарӣ ва корҳои тарбиявӣ	4			
4	Тайёрии муаллим ба дарс	2			
5	Тарзи таълими қисмати фонетика ва моҳияти он.	4			
6	Хелҳои дарси забони тоҷикӣ ва сохти онҳо	2			
7	Тарзи таълимӣ исм дар синфҳои ибтидоӣ	4			
8	Тарзи таълимӣ сифат дар синфҳои ибтидоӣ	4			
9	Тарзи таълимӣ феъл дар синфҳои ибтидоӣ	4			
10	Тарзи таълимӣ шумора дар синфҳои ибтидоӣ	2			
12	Тарзи таълимӣ ҷонишин дар синфҳои ибтидоӣ	2			
13	Тарзи таълимӣ зарф дар синфҳои ибтидоӣ	2			
14	Тарзи таълимӣ пешояндҳо дар синфҳои ибтидоӣ	2			
15	Тарзи таълимӣ пасояндҳо дар синфҳои ибтидоӣ	2			
16	Методикаи омӯзиши синтаксис	4			
17	Таълими ибора ва ҷумла.	4			
18	Пурсиш ва шаклҳои он	4			
19	Методикаи омӯзиши имло	4			
20	Роҳҳои бой кардан такмилдиҳии луғати хонандагон	4			
21	Ба план даровардани машғулиятҳои забони модарӣ	2			
Чамъ: 60 соат					

Мазмуни мавзӯъҳои машғулоти амалӣ аз фанни
Методикаи таълими забони точикӣ

Донишчӯён дар машғулоти амалӣ бо роҳбарии устодон дониши назарии худро дар амал месанчанд, яъне малакаю маҳорати худро зимни баён ва ҳаллу фасли масъалаҳои методикаи таълими забони точикӣ зина ба зина дониши назарии худро дар амал тадбиқ менамоянд. Самти асосии чараёни таълими дарсҳои амалӣ ба он нигаронида шудааст, ки дар рафти машғулотҳо донишчӯён хусусиятҳои умумии методикаро чуқур аз худ намуда, оиди вазифа ва аҳамияти он маълумоти саҳеҳ пайдо кунанд. Ба донишчӯён барои азхудкунии мавзӯоти машғулоти амалӣ аз чониби устодони кафедра васоити таълимии услубӣ, материалҳои чудогона пешниҳод карда мешавад.

Ягонагӣ ва пайвастагии доимии илми назарӣ- дониши назарӣ ва амалиёт шарти аввалиндарачаи донишандӯзӣ, вусъати чаҳонбинӣ, заковат ва равнақи камолоти маънавӣ аст. Дар чараёни гузаштани машғулоти семинарӣ ба донишчӯён ёд додани тарзи таҳлили дарсҳои забони точикӣ маҳаки асосӣ мебошад. Дар ҳамин замина мавзӯоти машғулоти семинарӣ барои шаклгирии фаъолияти мустақилонаи толибилмон ва барои инкишофи малакаи корҳои илмӣ пеш пурдани онҳо кӯмак мерасонад. Мавзӯъҳои машғулоти амалӣ ва семинарӣ аз рӯи фанни мазкур дар қарори зайл аст:

Нақшаи тақвимии мавзӯъҳои машғулоти амалӣ аз фанни Методикаи таълими забони точикӣ

№	Номгӯи мавзӯъҳо	соат	муддати ичро	аломати ичро	эзоҳ
1.	Мақсад ва вазифаи фанни методикаи талими забони модарӣ.	2			
2.	Шиносои бо харф ва овоз.	2			
3.	Ташкил намудани дарсҳои забони модари.	2			
4.	Воситаҳои асосии талими забони модарӣ.	2			
5.	Маълумот дар бораи метод.	2			
6.	Таҳлили калимаҳо дар забони модарӣ.	2			
7.	Таҳлили дарси яксоата.	2			
8.	Маълумоти умуми дар бораи морфология.	2			
9.	Тарзи ташкили дарси забон.	2			
10.	Таҳлили дарси исм .	2			
11.	Дарси анъанавӣ дар синфхои ибтидоӣ исми хос	2			
12.	Дарси ноанъанавӣ дар синфхои ибтидой	2			
13.	Таълими сифат дар синфхои ибтидоӣ	2			
14.	Асбобхои аёни дар чараёни дарси забон	2			
15.	Зарурати омӯзиши забони	2			

	модарӣ ҳамчун фан				
16.	Ҳиҷо ва калимасозӣ дар давраи нави таълими савод. Асбобҳои аёни дар таълими савод	**2**			
17.	Тарзи гузаронидани корҳои мустақилона	**2**			
18.	Моделҳои асосии таълими дарсҳои забони точикй. Дарсҳои анъанавии забони точикй	**2**			
19.	Ташкили дарсҳои забони модарӣ ва хониш	**2**			
20.	Кор бо нутқи даҳонӣ	**2**			
21.	Кор бо луғат	**2**			
22.	Корҳои хаттӣ: тарзи интихоби мавзӯъ	**2**			
23.	Моделҳои ноанъанавии таълими забони модарй	**2**			
24.	Ташкили корҳои таълимй ва шаклҳои асосии дарси забони модарй	**2**			
25.	Воситаҳои асосии таълими забони модарй	**2**			
26.	Дарсҳои муқаддимавй аз фанни забони модарй ва тарзи ташкили онҳо	**2**			
27.	Корҳои берун аз синф.	**2**			
28.	Тайёрии муаллим ба дарс	**2**			
29.	Тарзи таълими қисмати фонетика ва моҳияти он	**2**			
30.	Лексика ва тарзи таълими он дар мактаб	**2**			
31.	Морфология ва тарзи таълими он дар синфи сеюм	**2**			
32.	Тарзи таҳлили исмҳои ҷондор ва таълими	**2**			
33.	Тарзи таълими аъзои чумла дар синфи ибтидой	**2**			
34.	Ба нақша даровардани мавзӯъҳои дарс	**2**			

35.	Тарзҳои ташаккули нутқи хонандагон дар ҷараёни дарси забон	**2**			
36.	Корҳои хаттӣ ва тарзи ташкили онҳо аз фанни забони точикӣ	**2**			
37.	Бозихои дидактики дар чараёни дарси забон	**4**			
38.	Тахлили дарси яксоата	**2**			
39.	Тахлили дарси яксоата	**2**			
40.	Хониши шуурона дар синфхои ибдидой	**2**			
41.	Тахлили дарси яксоата	**2**			
42.	Ташкили дарсхои интерфаол	**2**			
43.	Вобастагии таълиму тарбия дар чараёни дарси забон	**2**			
44	Тарзи таълимӣ исм дар синфҳои ибтидоӣ	**4**			
45	Тарзи таълимӣ сифат дар синфҳои ибтидоӣ	**2**			
46	Тарзи таълимӣ феъл дар синфҳои ибтидоӣ	**2**			
47	Тарзи таълимӣ шумора дар синфҳои ибтидоӣ	**2**			
48	Тарзи таълимӣ ҷонишин дар синфҳои ибтидоӣ	**2**			
49	Тарзи таълимӣ зарф дар синфҳои ибтидоӣ	**2**			
50	Тарзи таълимӣ пешояндҳо дар синфҳои ибтидоӣ	**2**			
51	Тарзи таълимӣ пасояндҳо дар синфҳои ибтидоӣ	**2**			
52	Тахлили дарси яксоата	**2**			
54	Таълими ибора ва ҷумла.	**2**			
55	Пурсиш ва шаклҳои он	**2**			
56	Методикаи омӯзиши имло	**2**			
57	Тахлили дарси яксоата	**4**			
58	Тарзи таълими мубтадо	**2**			
жамъ: 120 соат					

Мазмуни мавзӯъҳои машғулоти семинари аз фанни Методикаи таълими забони точик.

№	Номгӯи мавзӯъҳо	со	Адабиёти зарурӣ

		ат	
1.	Мақсади таълими морфология	**4**	1.Давлат таълим стандарти. Тошканд. Маърифат. 1998, 13 май. 2.Дастури таълими забони точикй. Тошканд, 2003,(барои синфҳои 5-9); 3.«Кадрлар тайёрлаш миллий дастури». Тошкент, 1997;
2.	Меъёр ва мезонхои" Стандарти давлатии таълим"	**2**	1.Матбуоти даврии Чумҳурии Ўзбекистон; 2. Баркамол авлод орзуси
3.	Дарси интерфаол дар чараёни дарси забон.	**4**	1.Дастури таълими забони точикй. Тошканд, 2003,(барои синфҳои 5-9); 2.«Кадрлар тайёрлаш миллий дастури». Тошкент, 1997; 3.М.Истамова Методикаи таълими забони точикй. - Самарқанд, 2003;
4.	Таҳлили фонетекии калима.	**2**	4.М.Истамова Методикаи таълими забони точикй. - Самарқанд, 2003; 6.С.Хўжақулов. Технологияи нави таълим ва методикаи таълими адабиёти точик. Самарқанд. СамДУ, 2012;
5.	Таҳлили чумла.	**4**	2.М.Истамова Методикаи таълими забони точикй. - Самарқанд, 2003; 5.С.Хўжақулов. Технологияи нави таълим ва методикаи таълими адабиёти точик. Самарқанд. СамДУ, 2012;
6.	Зарурати омӯзиши методикаи забони модарӣ	**2**	2.Дастури таълими забони точикй. Тошканд, 2003,(барои синфҳои 5-9); 3.«Кадрлар тайёрлаш миллий дастури». Тошкент, 1997;
7.	Дарс – шакли асосии кори таълим	**2**	2.М.Истамова Методикаи таълими забони точикй. - Самарқанд, 2003; 5.С.Хўжақулов. Технологияи нави таълим ва методикаи таълими адабиёти точик. Самарқанд. СамДУ, 2012;
8.	Дарсҳои забони модарӣ ва корҳои тарбиявӣ	**4**	3.М.Истамова Методикаи таълими забони точикй. - Самарқанд, 2003; 4.М.Истамова Масъалаҳои муҳими таълими забони точикй дар синфҳои V-IX. -Самарқанд- 2006;
9.	Тайёрии муаллим ба дарс	**2**	2.Дастури таълими забони точикй. Тошканд,2003,(барои синфҳои 5-9); 4.М.Истамова Методикаи таълими забони точикй. - Самарқанд, 2003; 5.М.Истамова Масъалаҳои муҳими таълими забони точикй дар синфҳои V-IX. -Самарқанд- 2006;

10.	Ташкили корҳои таълими забони модари.	**4**	1. «Кадрлар тайёрлаш миллий дастури». Тошкент, 1997; 2.М.Истамова Методикаи таълими забони точикӣ. - Самарқанд, 2003; 3.М.Истамова Масъалаҳои муҳими таълими забони точикӣ дар синфҳои V-IX. -Самарқанд- 2006; 4. М.Кабиров, А.Воҳидов Забони адабии точик, Тошкент, 2010; 5.С.Хўжақулов. Технологияи нави таълим ва методикаи таълими адабиёти точик. Самарқанд. СамДУ, 2012;
11.	Воситаҳои асосии таълим .	**2**	2.Дастури таълими забони точикӣ. Тошканд, 2003,(барои синфҳои 5-9); 3.«Кадрлар тайёрлаш миллий дастури». Тошкент, 1997;
12.	Дарсҳои муқадимавии забони модарӣ .	**2**	1.М.Истамова Методикаи таълими забони точикӣ. - Самарқанд, 2003;
13.	Таҳлили фонетики дар синфҳои ибтидои.	**2**	3.М.Истамова Методикаи таълими забони точикӣ. - Самарқанд, 2003;
14.	Лексика ва тарзи таълими он.	**2**	4.М.Истамова Методикаи таълими забони точикӣ. - Самарқанд, 2003; 5.М.Истамова Масъалаҳои муҳими таълими забони точикӣ дар синфҳои V-IX. -Самарқанд- 2006;
15.	Тарзи таълими аъзои ҷумла	**4**	2.М.Истамова Методикаи таълими забони точикӣ. - Самарқанд, 2003; 3.М.Истамова Масъалаҳои муҳими таълими забони точикӣ дар синфҳои V-IX. -Самарқанд- 2006;
16.	Тарзи таълими аъзои пайрави ҷумла	**4**	1.М.Истамова Методикаи таълими забони точикӣ. - Самарқанд, 2003;
17.	Супориши вазифаи хонагӣ ва тарзи фаҳмонидани он	**2**	1.М.Истамова Методикаи таълими забони точикӣ. - Самарқанд, 2003;
ҷамъ: 48 соат			

Мавзўъҳои машғулоти мустақилона

Дар вақти муайянгардида ба тариқи мукаммал, дар асоси нақшаҳои муайян, дастурҳо ва роҳуравиши муаллими фан ичро намудани корҳои мустақилона талаботи чиддист, ки дар асоси он дониши аз рўи фанни мазкур ҳосилкардаи толибилмон ва сатҳи дарсазхудкунӣ ва муваффақияти ў муайян мегардад. Чиҳати дигари масъала дар ин аст, ки аз рўи фанни методикаи таълими забони точик ичро намудани корҳои мустақилона як навъ омодагии

толибилмро ба тадриси фанни таърихи адабиёти точик нишон медиҳад. Устод аз сифати ичрои кори мустақилона фаҳмида метавонад, ки толиби илм вазифаи тавсияшударо ба кадом дарача аз худ кардааст. Дар чараёни ичрои кори мустақилона ба инобат гирифтани шаклҳои зерини кор тавсия карда мешавад.

-дар асоси китобҳои дарсӣ ва васоити таълимӣ боб ва мавзӯъҳои фанро аз худ кардан;

- аз рӯи адабиёти махсус дар болои қисмат ва мавзӯоти фан кор кардан;
- аз услуби таълиму тадриси фаъол ва проблемавӣ истифода бурдан;
- дар асоси дастурҳои таълимӣ ва китобҳои дарсӣ кор кардан;
- ташкил намудани дарсҳои санчишӣ, тачрибавӣ дар донишгоҳ;

Аз чониби дигар дар шароити тезии сурати тараққиёт ва пешравии чамъияту замон тамоми маълумотҳо ва донишҳоро оиди ин ё он масъала дар чараёни машғулотҳои дарс ва ё маърӯза ба толибилмон расонидан аз имкон берун аст.

Мушоҳидаҳо ва тачрибаҳо собит мекунанад, ки донишчӯ дар асоси мунтазам машғул шудан ва ба тарзи мустақилона фаолият кардан дониши амиқу чуқур мегирад. Дар асоси машғулотҳои мустақилона ва ё корҳои мустақилона дониши назарии донишчӯ, малакаву маҳорат ва тачрибаҳои ӯ мустаҳкамтар, пурратар ва комилтар мегардад, қобилияти ба тарзи мустақилона кор бурдани ӯ ташаккул меёбад.

Бинобар ҳамин ба тарзи мустақил ва беиштироки муаллим омӯхтани дарс дар шахси толибилм бояд такмил дода шавад. Дар ин чараён ҳам аз услубҳои замонавӣ ва нав ва ҳам аз тамоюлоти анъанавӣ-таърихӣ бояд андозаҳо бардошт. Аз ин лиҳоз яке аз вазифаҳои муҳимтарин дар донишгоҳ ва дар ситемаи таълими олӣ ба роҳ мондани фаолияти мустақилонаи донишчӯён ва имкониятҳои заруриро барои онҳо фароҳам овардан аст. Инчунин чараёни таълими имрӯза тақозо менамояд, ки дар баробари омӯхтани донишчӯён дар шахси онҳо худомӯзиро низ такмил дод. Роҳҳои донишомӯзиро ва заруратҳои табииву объективии омӯхтани илму фанро нишон дод. Аз ин чиҳат дар маркази диққати ҳар як муаллими фан бояд ба донишчӯ додани дастуруламалҳо, маслиҳатҳои услубӣ, раҳнамун кардани онҳо ба донишомӯзӣқарор гирад.

Кори мустақилона кор ва ё лоиҳаи ба нақша гирифташудаест, ки дар асоси он донишчӯ супоришоти кафедра (муаллим) -ро дар асоси донишу маҳорату малакаи худ, бе иштироки муаллим ҳаллу фасл менамояд ва дар асоси он хулосаҳои мантиқиву илмии хешро баён месозад.

Вазифаҳои асосии кори мустақилона:

- вусъат додани дониш ва амиқ гардондан онҳо;
- ташккули фаолияти эчодии донишчӯ;
- фаро гирифтани услубҳои таълимгирӣ;
- фаҳмиш ва тафаккури мантиқиро инкишоф додан.

Мазмун ва ҳачми корҳои мустақилонаи толибилмон.

№	Мавзӯи корҳои мустақилона	Супоришот	муддати ичро	ҳачми кор
1	Асосҳои илмӣ назарӣ ва ахлоқии	Конспект	1,2	4

	таълими забони модарӣ дар мактаб	намудан ва ичрои вазифа	ҳафта	
	Меъёр ва мезонҳои «Стандарти давлатии таълимӣ» барои забони модарӣ ва қисмҳои таркибии он	Хондан, омӯхтан ва маърӯза тайёр намудан	3, 4,5 ҳафта	2
2	Тарзи тарбиқи дарсҳои забони модарӣ дар чараёни таълим	Конспект намудан ва ичрои вазифа	3, 4,5 ҳафта	2
3	Танзими нақшаи кории солона барои синфҳои ибтидои аз фанни забони точикӣ.	Конспект намудан ва ичрои вазифа	3, 4,5 ҳафта	2
4	Тарзи санчиши нақли хаттӣ ва меъёри баҳогузорӣ ба он.	ичрои вазифа	3, 4,5 ҳафта	4
5	Тарзи санчиши диктантҳои санчишӣ.	Ичрои вазифа	3, 4,5 ҳафта	2
6	Моделҳои асосии таълими дарсҳои забони точикӣ	Мутоила ва конспект намудан	3, 4,5 ҳафта	2
7	Мушоҳида ва таҳлили дарс дар таълими забони модарӣ ва тарзи тадбиқи он дар амал	Конспект намудан ва ичрои вазифа		2
8	Тадбиқи методҳои интерфаъол ва технологияи нави педагогӣ дар дарсҳои забони точикӣ.	Конспект намудан ва ичрои вазифа	6,7 ҳафта	2
9	Таснифи методҳои таълимии дарсҳои ноанъанавӣ: методҳои намоишдиҳӣ, методи баёни муаммой, методи чустучӯй, аз нав ба хотиррасӣ ва тадқиқотӣ	Конспект намудан ва ичрои вазифа	6,7 ҳафта	2
10	Моҳияти таълими курси «Фонетика» дар мактабҳои миёна. Принсипҳои асосии таълими фонетика дар синфҳои поёнӣ ва таркиби овозҳои он	Конспект намудан ва ичрои вазифа	6,7 ҳафта	2
11	Таркиби таҳлили фонетикӣ. Намунаи таҳлил. Роҳҳои дурусти таълими он дар мактаб.	Конспект намудан ва ичрои вазифа	6,7 ҳафта	2
12	Лексика ва тарзи таълими он дар мактаб. Тартиби таҳлили лексикӣ ва намунаи он.	Конспект намудан ва ичрои вазифа	6,7 ҳафта	2
13	Тарзи таълими антаним, синоним, омоним ва паронимҳо, калимаҳои сермаъно ва тарзҳои корбарӣ аз луғатҳои тафсирӣ, комусӣ, эзоҳӣ, этимологӣ, синонимӣ, омонимӣ, антономӣ	Конспект намудан ва ичрои вазифа	10,11,12 ҳафта	2

14	Таълими боби «Морфология» дар илми забоншиносӣ ва мақсаду моҳияти он	Конспект намудан ва ичрои вазифа	10,11,12 ҳафта	2
15	Тарзи таълими ҳиссаҳои нутқ аз фанни забони модарӣ, роҳҳои махсуси омӯзиши ҳиссаҳои номӣ. Вазифаи синтаксисии калимаҳо дар таълими забони модарӣ	Конспект намудан ва ичрои вазифа	10,11,12 ҳафта	2
16	Тарзи таҳлили ҳиссаҳои ёридиҳандаи нутқ аз фанни забони модарӣ ва тадбиқи он	Муқоиса кардан, тадқиқ намудан.	13,14 ҳафта	2
17	Тарзи таълими боби «Синтаксис» аз фанни забони точикӣ дар мактаб	Конспект намудан ва ичрои вазифа	13,14 ҳафта	2
18	Тарзи таълими чумлаҳои аз фанни забони модарӣ	Хондан, омӯхтан ва маърӯза тайёр намудан	13,14 ҳафта	2
19	Тарзи таълими чумлаҳои мураккаби аз фанни забони модарӣ-2с	Конспект намудан ва ичрои вазифа	15,16 ҳафта	2
20	Тарзи таҳлили морфологӣ ва намунаи он аз фанни забони модарӣ	Тадқиқи масъала, конспект намудан ва ичрои вазифа	15,16 ҳафта	2
21	Баён ва тарзи ташкили он. Меъёр ва мезони баҳо ба корҳои хаттӣ аз фанни забони модарӣ	Конспект намудан ва ичрои вазифа	15,16 ҳафта	2

Воситаҳои дидактики

Дар чараёни таълими фанни мазкур истифодаи воситаҳои ахбори замонавӣ ва технологияи нави педагогӣ тақозо карда мешавад. Таълими фанни мазкур тавассути усулҳои анъанавии тадрис ва тачрибаҳои нави дар соҳаи таълим мавчуда, аз қабили саволу чавоб бо усули тест, муқоиса намудани асарҳо ва ё симоҳои чудогона бо асарҳо ва ё накшҳои ба донишчӯён аз адабиёти точик ва ё ӯзбек шинос; ёдрас намудани лаҳзаҳо аз филмҳо, намоишномаҳо, истифодаи воситаҳои техникӣ, аз қабили видео ва аудиотехника, видеопроекторҳо, тачҳизоти аудио ва видео, компютер ва мултимедияҳо, ба воситаи методҳои наву ноанъанавӣ, усулҳои интерфаъол ва ғайраҳо амалӣ мегардад.

Тавсияҳо дар бораи ташкили чараёни таълим ва гузаронидани он

Таълими фанни мазкур тавассути усулҳои анъанавии тадрис ва тачрибаҳои нави дар соҳаи таълим мавчуда, аз қабили саволу чавоб бо усули тест, муқоиса намудани асарҳо ва ё симоҳои чудогона бо асарҳо ва ё

накшҳои ба донишчӯён аз адабиёти бедори миллиии точику ӯзбек шинос; ёдрас намудани лаҳзаҳо аз филмҳо, намоишномаҳо, ташкили дарсҳои экскурсионӣ ба хонамузейҳои адибони маорифпарвар, истифода ва намоиши нусхуҳои дастхатии адибони давраи бедории миллӣ, истифодаи воситаҳои техникӣ, аз қабили видео ва аудиотехника, вохӯриҳо бо адибону олимон ва ғайраҳо.

Дар баробари ҳамин ҳини таълими фанни мазкур аз технологияи нави педагогӣ, васоити ахборӣ- коммуникатсионӣ, сайтҳои интернет, блогҳои интернетӣ истифода бурдан дар назар дошта мешавад.

- ҳангоми таълими ин фан дар соатҳои маърӯзавӣ истифодаи компьютерҳои замонавӣ, технологияҳои нави презентатсионӣ ва демонстратсионӣ - электронӣ-дидактикӣ истифода мегардад.

- дар чараёни таълими фанни мазкур аз методҳои интерфаъол; аз қабили ҳучуми ақлӣ, тафаккури гурӯҳӣ, пинборд, конференсия, мулоқот, мунозара, баҳсҳои гурӯҳӣ, муҳокима тавассути материалҳои иллустратсионӣ ва демонстратсионӣ истифода бурдан мувофиқи мақсад аст.

- ҳангоми таълими фанни мазкур ва гузаронидани машғулотҳои семинарӣ дар байни талабагон ташкил кардани мусоҳибаҳо, коллоквиум, мусобиқа, баҳсу мунозираҳо дар назар дошта мешавад.

Мезони баҳогузории рейтингӣ ба дониши толибилмон
аз рӯи фанни «Методикаи таълими забони точикӣ»

Аз фанни «Методикаи таълими забони точикӣ» тамоми ҳачми мавзӯъҳо,шумораи назоратҳои чорӣ, марравӣ,ниҳой, муддати гузаронидани онҳо, балҳои максималӣ, минималӣ, меъёрҳои баҳогузорӣ дар машғулоти аввал эълон карда мешавад.

Барои муайян кардани дарачаи дониш, савия, малака ва маҳорати толибилм инчунин мутобиқати он ба Стандарти давлатии таълим назоратҳои зерин гузаронида мешавад.

❖ **назорати чорӣ (НЧ)** - услуби муайян кардани дониши ва малакаи амалии донишчӯ дар асоси мавзӯъҳо. Назорати чорӣ аз хусусиятҳои фан бармеояд ва дар чараёни машғулоти амалӣ дар шакли даҳонӣ, саволҳои тест, хаттӣ, кори назоратӣ, каллоквиум, сӯҳбат, санчиши вазифаҳои хонагӣ гузаронида мешавад.

❖ **назорати марравӣ (НМ)** - дар давоми семестр (дар асоси як чанд мавзӯъҳои ҳамтип), поении қисмат ва ё параграфҳои муаяни маводи таълимӣ барои санчиши дониши назарии талаба ва малакаи амалии ӯ гузаронида мешавад. назорати марравӣ дар як семестр ду маротиба дар шаклҳои хаттӣ, даҳонӣ, тест ва ғайраҳо дар асоси ба инобат гирифтани ҳачми умумии соатҳои фан гузаронида мешавад.

❖ **назорати ниҳой (НН)** - дар поёни семестр барои санчиши тамоми дониши назарии толибилмон, малакаву тачрибаҳои амалии онҳо ташкил карда мешавад. Назорати ниҳой дар асоси силсиласаволномаҳои такявӣ дар шакли кори хаттӣ гузаронида мешавад.

НМ бо пешниҳод ва иштироки комиссияи аз таркиби кафедра ташкилкардашуда ва назорати мунтазами онҳо бояд гузаронида шавад. Натичаҳои назорати марравӣ аз чониби ин комиссия бекор карда шуданаш мумкин аст. Дар ин ҳол он бояд аз нав гузаронида шавад.

Бо нишондод ва фармони ректори донишгоҳ ва раҳбарияти он, комисияи назорати дохилӣ тарзи гузаронидани назорати ниҳоиро идора мекунад ва ин чараён омӯхта мешавад. Дар ҳолати вайрон кардани қоидаҳо ин шакли назорат аз нав гузаронида шуда, натичаҳои қаблии он бекор карда мешавад.

Дониш, малака, маҳорат ва савияи донишчу дар асоси системаи рейтинг аз рӯи фан бо балҳо ифода карда мешавад. Аз рӯи фанни «Методикаи таълими забони точикӣ» дониши хонандагон дар асоси 100 балл муайян карда мешавад.

100 бали мазкур дар шакли зерин тақсим карда мешавад.

Н.Н.- 30 балл, НМ-35 балл, НЧ-35 балл.

Балл	**Баҳо**	**Дарачаи дониши талаба**
86-100	Аъло	Қабул карда тавонистани қарор ва хулоса баровардан. Тафаккури эчодӣ. Мушоҳидаҳои мустақилона ва фардӣ, дар амал татбиқ кардани донишҳои худ, Донистан, гуфта додан, ба тасаввуроти муайян соҳиб будан.
71-85	Хуб	Мушоҳидаҳои мустақилона ва фардӣ, дар амал татбиқ кардани донишҳои худ, Фаҳмонидани моҳияти масъала, Донистан, гуфта додан, ба тасаввуроти муайян соҳиб будан.
55-70	Қаноатбахш	Фаҳмонидани моҳияти масъала, Донистан, гуфта додан, ба тасаввуроти муайян соҳиб будан.
0-50	Ғайриқаноат	Ба тасаввуроти дуруст соҳиб набудан, надонистан

Аз рӯи фан бали интихобӣ-минималӣ- 55 балл аст. Балли аз ин меъёр поён дар дафтари рейтинги толибилм қайд карда намешавад.

Ҳиссаи корҳои мустақилонаи толибилмон дар чараёни назоратҳои чорӣ, марравӣ, ниҳой дар асоси супоришоти муаллимон бояд ба инобат гирифта шавад.

Рейтинги толибилмон аз рӯи фан дар қарори зерин муайян карда мешавад. ***R=V.O`/100.*** Дар ин чо: V- тамоми соатҳои барои фан чудошуда, O` - дарачаи азхудкунии толибилм.

- Агар аз рӯи фан талаба аз ҳисоби умумии баллҳо аз 55 % камтар балл чамъ карда бошад, ӯ ба назоратҳои ниҳой ичозат дода намешавад.
- Агар талаба аз рӯи фан дар ҳисоби умумӣ 55 балл ва аз он болотар нишондодро соҳиб бошад, ҳуқуқи ба назорати ниҳой (бо ризоияти худаш) надаромадан дорад.

- НМ ва НН дар асоси нақшаи календари муйян, дар асоси чадвали рейтингии деканат гузаронида мешавад. НН дар охирон ду ҳафтаи семестр гузаронида мешавад.
- Агар толибилм аз НЧ ва НН аз 55% дар асоси сабабаҳои муайян камтар балл чамъ карда бошад, ва бо сабабаҳои муайян ба назоратҳо иштирок накарда бошад, то муддати ояндаи назоратҳои мазкур, агар ба назоратҳои охирони чориву марравӣ иштирок накарда бошад, то назорати ниҳой барои аз нав супоридан ичозат дода мешавад.
- Агар талаба аз рӯи фан дар асоси чамъбасти назоратҳои чориву марравӣ аз 55 % камтар балл чамъ карда бошад, талаба қарздори академикӣҳисоб мешавад.
- Агар талаб аз натичаҳои назоратҳо норизо бошад, дар муддати як шабонарӯз ба деканат бо ариза мурочиат мекунад. Дар ин ҳолат дар асоси тақдимномаи декани факультет бо фармони ректори донишгоҳ комиссияи аппелляционӣ (на камтар аз се нафар аъзо) ташкил карда мешавад.
- Комиссияи апелаляционӣ дар як рӯз бояд хулосағҳои хешро ба донишчӯ маълум кунад.
- Баҳогузорӣ ва тартибу интизоми он аз чониби декани факультет, мудири кафедра, шӯъбаи корҳои услубӣ-таълимӣ инчунин назорати дохилӣ ва корҳои мониторингӣ назорат карда мешавад.

Мезони намунавии баҳогузорӣ ба НЧ-ии донишчӯён

№	Нишондодҳо	Баллҳои НЧ		
		Макс	НЧ-1	НЧ-2
1	Дарачаи иштироки донишчӯба дарсҳо, Фаолии ӯ дар чараёни маърӯзаҳо, мавчудӣ ва ҳолати дафтарҳои конспект ва пуррагии он	15	0-7	0-8
2	Дарачаи ичрои корҳои мустақилона ва сифату савияи корҳои донишчӯ дар ин бора	10	0-5	0-5
3	Корҳои назоратӣ, саволу чавобҳо, корҳои хаттӣ, тестҳо вағайра	10	0-5	0-5
Чамъи баллҳо		35	0-17	0-18

Мезони намунавии баҳогузорӣ ба НМ -ии донишчӯён

№	Нишондодҳо	Баллҳои НМ		
		Макс	НМ-1	НМ-2
1	Дарачаи иштироки донишчӯба дарсҳо, Фаолии ӯ дар чараёни машғулотҳои амалӣ, мавчудӣ ва ҳолати дафтарҳои машғулоти амалӣ ва пуррагии он	15	0-7	0-8
2	Дарачаи ичрои корҳои мустақилона ва сифату савияи корҳои донишчӯ дар ин бора. Ичрои вазифаҳои хонагӣ ва	10	0-5	0-5

	дарачаи ичрои он			
3	Корҳои назоратӣ, саволу чавобҳо, корҳои хаттӣ, тестҳо вағайра	10	0-5	0-5
Чамъи баллҳо		35	0-17	0-18

Назорати ниҳой агар дар шакли хаттӣ муқаррар карда шуда бошад, пас назорат дар асоси 30 балл дар шакли кори хаттӣ гузаронида мешавад.

Мезони баҳогузорӣ ба «Корҳои хаттӣ» -и назорати ниҳой

Назорати ниҳой агар дар шакли хаттӣ муқаррар карда шуда бошад, назорат дар асоси силсиласаволномаҳо ва вариантҳои мухталиф гузаронида мешавад. Ҳар як вариант аз ду саволи назарӣ ва се саволи характери амалидошта бояд таркиб ёбад. Саволҳои назарӣ дар асоси ибораҳо ва истилоҳоти такявии фан сохташуда, тамоми мавзӯъҳои назариро бояд фаро гирад.

Ҳар як саволи назарӣ ва амалӣ дар атрофи 0-6 балл бояд арзиш ёбад. Талаба ба дарачаи максималӣ то 30 балл чамъ карда метавонад.

Тамоми баллҳое, ки донишчӯ дар асоси назорати хаттии ниҳой фаро гирифтааст, чамъ карда шуда балли умумии ӯ аз назорати ниҳой муайян карда мешавад.

Рӯйхати китобҳои дарсӣ ва дастуруламалҳои электронӣ

Адабиёти асосӣ ва васоити таълимӣ

1. М.Истамова. Методикаи таълими забони точикӣ. Самарқанд, 2003.
2. М.Истамова «Масъалаҳои муҳими таълими забони точикӣ дар синфҳои V-XIX» Самарқанд, 2006
3. М.Истамова. Методикаи таълими забони точикӣ. Ќ.2. Самарқанд, 2010.
4. С.Хӯжақулов Технологияи нави таълим ва методикаи таълими адабиёти точик. Самарқанд: СамДУ, 2007 (СамДУ Ziyo Net)
5. С.Хӯжақулов Технологияи нави таълим ва методикаи таълими адабиёти точик. Васоити таълимӣ-услубӣ. Самарқанд, СамДУ, 2012.

Адабиёти иловагӣ

6. Кадрлар тайёрлаш миллий дастури «Баркамол авлод - Ўзбекистон тараккиётининг пойдевори». Тошкент, «Шарк», 1997.
7. Дастури таълими забон (барои синфҳои У-1Х) Тошкент: 2003;
8. Давлат таълим стандарти. Маърифат. - Тошкент, 1998, 13 май.
9. М.Қурбонов. Инкишофи нутқи хонандагон дар дарси забони модарӣ. – : 1987;
10. М.Қурбонов. Методикаи таълими забони точикӣ дар мактаби миёна. Қисми 1. – : 1983.

11.М.Қурбонов, З. Воҳидов. Таҳлили масъалаҳои душвори имло дар синфҳои 5-6. «Маориф», 1999.
12.М.Курбонов Методикаи таълими забони точикӣ дар мактаби миёна. , 1985.
13.О.Розиов. Ўзбек тилидан дарс тиллари. Тошкент: Ўқитувчи – 1976.
14.Таълим методлари мавзуидаги қисқа мудатли курснинг назарий -ўқув методлари - Тошкент: 2004. Иккинчи бўлим.
15.Хочаев И. Методикаи мухтасари забони точики. , 1995.
16.К.Рустамов. Таълими пешояндҳо дар синфи 6. – : нашриёти «Маориф», 1967.
17.Шукуров М. Хар сухан чоеву хар нуқта макоме дорад. , 1986.
18.С.Ҳочиев. Масъалаҳои муҳими таълими забони модарӣ дар синфҳои 4-8. – : нашриёти «Маориф», 1987;
19.Муллокандов Э. Забон дар тули забон. , «Маориф», 1985;

20.Husanbaeva Q.Literatura as a factor for deveiomentof moralial and Tammaddun. 2016-298bet